

EU PROJEKTI RURALNOG RAZVOJA U OPĆINI VELIKO TROJSTVO

Kutanjac, Marko

Undergraduate thesis / Završni rad

2024

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Križevci University of Applied Sciences / Veleučilište u Križevcima**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:185:900452>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-12-21**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the Križevci University of Applied Sciences](#)

REPUBLIKA HRVATSKA
VELEUČILIŠTE U KRIŽEVCIMA

Marko Kutanjac, izvanredni student

EU PROJEKTI RURALNOG RAZVOJA U OPĆINI
VELIKO TROJSTVO
ZAVRŠNI RAD

Križevci, 2024.

REPUBLIKA HRVATSKA
VELEUČILIŠTE U KRIŽEVCIMA
Stručni prijediplomski studij *Poljoprivreda*

Marko Kutanjac, izvanredni student

EU PROJEKTI RURALNOG RAZVOJA U OPĆINI
VELIKO TROJSTVO
ZAVRŠNI RAD

Povjerenstvo za obranu i ocjenu završnog rada:

1. dr.sc. Sandra Kantar, prof.struč.stud.	– predsjednica
2. dr.sc. Kristina Svržnjak, prof.struč.stud.	– mentorica
3. Dragutin Kamenjak, dipl.ing., v.pred.	– član povjerenstva

Križevci, 2024.

SADRŽAJ:

SAŽETAK	4
1. UVOD.....	1
2. PREGLED LITERATURE	2
2.1. Koncept ruralnog razvoja.....	3
2.2. EU fondovi i projekti u ruralnom razvoju.....	4
2.3. Utjecaj EU projekata na lokalnu zajednicu.....	5
3. MATERIJALI I METODE RADA	7
4. REZULTATI I RASPRAVA.....	8
4.1. Pregled EU projekata ruralnog razvoja u Općini Veliko Trojstvo	9
4.2. Aktualno stanje i zadovoljstvo lokalne zajednice	11
4.2.1. Osnovni podaci o ispitanicima	11
4.2.2. Zadovoljstvo ispitanika provedbom projekta Rekonstrukcije i dogradnje osnovne škole s dodatnim učionicama, dječjim vrtićem i jaslicama, kuhinjom i ostalim pratećim sadržajima.....	12
4.2.3. Zadovoljstvo ispitanika provedbom projekta Rekonstrukcije i opremanja građevine javne i društvene namjene - Kulturni centar.....	14
4.2.4. Zadovoljstvo ispitanika provedbom ostalih EU projekata ruralnog razvoja.....	15
4.2.5. Prijedlozi za budućnost	16
4.3. Utjecaj EU projekata na ruralni razvoj Općine Veliko Trojstvo	18
4.4. Budućnost i tendencije ruralnog razvoja Općine Veliko Trojstvo u aspektu provedbe EU projekata	19
5. ZAKLJUČAK.....	21
6. LITERATURA	23
PRILOZI.....	24
IZJAVA STUDENTA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI.....	29

SAŽETAK

Ruralna područja Republike Hrvatske suočavaju se s demografskom depopulacijom, ekonomskom stagnacijom i ograničenim pristupom primarnim uslugama. Općina Veliko Trojstvo prepoznala je mogućnosti koje pružaju EU projekti ruralnog razvoja za revitalizaciju zajednica, gospodarski rast i očuvanje kulturne baštine. Stoga je cilj ovog istraživanja analizirati utjecaj implementacije EU projekata ruralnog razvoja u Općini Veliko Trojstvo. Korištene metode istraživanja uključuju analizu konkretnih primjera provedenih EU projekata u analiziranoj općini, identifikaciju njihove stvarne vrijednosti i utjecaja na lokalnu zajednicu te evaluaciju sinergije između lokalne zajednice i lokalne samouprave. Rezultati istraživanja pokazuju da implementacija EU projekata značajno poboljšava kvalitetu života te da je suradnja između lokalne zajednice i samouprave neophodna za uspjeh projekata. Održivi razvoj temeljen na tradiciji i inovacijama ključan je za budući prosperitet Općine Veliko Trojstvo.

Ključne riječi: ruralni razvoj, EU projekti, Općina Veliko Trojstvo, lokalna zajednica

1. UVOD

Ruralna područja Republike Hrvatske, ali i cijele Europe kontinuirano se suočavaju s brojnim izazovima i problemima, kao što su demografska depopulacija, ekonomska stagnacija i ograničen pristup primarnim uslugama. Općina Veliko Trojstvo je u navedenom smislu prepoznala financijske i tehničke mogućnosti koje pružaju EU projekti ruralnog razvoja te da isti imaju ključnu ulogu u revitalizaciji ruralnih zajednica, poticanju gospodarskog rasta te očuvanju kulturne baštine.

Predmet ovog rada su EU projekti ruralnog razvoja u Općini Veliko Trojstvo. Glavni cilj rada je istražiti i analizirati utjecaj implementiranja konkretnih primjera EU projekata ruralnog razvoja u Općini Veliko Trojstvo. Podciljevi su identificirati stvarnu vrijednost provedenih EU projekata i njihov utjecaj na lokalnu zajednicu, ukazati na važnost sinergije između lokalne zajednice i jedinice lokalne samouprave te istaknuti izazove i prepreke u provedbi EU projekata. Svrha ovog završnog rada je pružiti uvid u moguće smjernice za daljnji razvoj Općine Veliko Trojstvo kroz korištenje EU fondova i projekata ruralnog razvoja.

U skladu s predmetom i ciljem rada, postavljaju se i sljedeće hipoteze rada:

H1: Implementacija EU projekata ruralnog razvoja značajno je poboljšala kvalitetu života u Općini Veliko Trojstvo.

H2: Sinergija između lokalne zajednice i jedinice lokalne samouprave ključni je čimbenik uspješne provedbe EU projekata u Općini Veliko Trojstvo.

2. PREGLED LITERATURE

Prema Čavrak (2003) hrvatsko selo i poljoprivreda prošli su kroz vrlo dinamične i burne promjene tijekom prošlog stoljeća. Provedeno je nekoliko agrarnih reformi, koje su uglavnom bile neuspješne. Postojali su pokušaji industrijalizacije sela i stvaranja robnih proizvođača na selu. Kroz model *škara cijena*¹, poljoprivredni sektor je dugo bio glavna podrška industrijalizaciji, no to je imalo za posljedicu sporiji rast poljoprivrede i njenog tehnološkog razvoja. U drugoj polovici prošlog stoljeća došlo je do velikog porasta poljoprivredne proizvodnje, što je pratio očekivani pad broja poljoprivrednog stanovništva te procesi deagrarizacije i urbanizacije. Ovi procesi uzrokovali su duboke socijalne i kulturne promjene u ruralnim područjima Hrvatske.

Prema Lukić (2010) ruralna područja su ona gdje je u sadašnjosti ili nedavnoj prošlosti prevladavao ekstenzivan način korištenja zemljišta, posebno putem poljoprivrede i šumarstva. Prema istom autoru, to su područja s malim naseljima nižeg stupnja centraliteta, gdje je izražena povezanost izgrađenog i prirodnog pejzaža, te koja većina lokalnog stanovništva smatra ruralnima, a također su to područja koja potiču životni stil temeljen na kohezivnom identitetu, s naglaskom na očuvanje okoliša i vlastitog načina života kao dijela jedne cjeline. Kušen (2003) daje općenitu definiciju ruralnog prostora u smislu da ruralni prostor obuhvaća sva ruralna područja s pripadajućim selima i malim gradovima te je suprotnost preostalom gradskom prostoru te drugom prostoru jakog polarizacijskog učinka. Čavrak (2003) ističe da ruralna područja Hrvatske čine oko 80% teritorija i obuhvaćaju više od 43% stanovništva, tako da navedena činjenica ukazuje na potrebu stalnog, sveobuhvatnog i interdisciplinarnog pristupa njihovom istraživanju i razvoju. Također ističe kako su se dosadašnje strategije razvoja ruralnih područja Hrvatske uglavnom temeljile na poljoprivredi, zanemarujući mnoge druge djelatnosti za koje postoje dostupni resursi. Naglašava još jedan ozbiljan nedostatak dosadašnjih strategija - izolirani pristup selu i poljoprivredi u odnosu na gradove, pri čemu su se zanemarivali ključni elementi integracije i interakcije između sela i grada.

Lukić (2010) tvrdi da se odnos prema ruralnim područjima tijekom novije povijesti značajno mijenjao. Sredinom 20. stoljeća ruralnost je počela imati negativnu konotaciju, što je dovelo do povećanog preseljavanja stanovništva u urbane krajeve. Međutim, s vremenom se

¹ Ekonomski nepovoljan odnos između proizvodne (ili nabavne) i prodajne cijene nekog proizvoda; stanje koje proizvođača ili trgovca vodi u gubitak

percepcija ruralnih naselja promijenila, a koristi života u ruralnim područjima postale su sve očitije. Pojavom urbane krize došlo je do pogoršanja životnih uvjeta u gradovima, demografskom nagomilavanju, stresu, zagađenju i porastu kriminala. Isto tako, promjenu je donio i rast ekoloških pokreta koji promoviraju povratak prirodi. Osim toga, vrlo je važno za naglasiti i unapređenje ruralnih područja, koja postaju sve dostupnija i bolje infrastrukturno opremljena, omogućujući bolje uvjete za život, rad i razvoj (Defilippis, 2005).

2.1. Koncept ruralnog razvoja

Prema Cifrić (1999) pojam *ruralnost* ili *ruralni kompleks* obuhvaća tri dimenzije:

- selo (prostorna - položaj i unutarnja organizacija naselja; društvena - odnosi među društvenim skupinama i društvene institucije; duhovna - vjerovanja, obrazovanje, vrijednosti),
- poljoprivreda (kao zanimanje i agrarna struktura) te
- okoliš (prirodni i kultivirani).

Ruralni razvoj odnosi se na objektivne promjene struktura spomenutih dimenzija koje su planirane, očekivane i poželjne, uz minimalne nekontrolirane utjecaje i neočekivane posljedice. Ako nije tako, radi se o ruralnim promjenama kao neplaniranim procesima s nenadanim posljedicama. Ruralni razvoj predstavlja proces planiranih stvarnih promjena u ruralnim područjima, uključujući i svijest o tim promjenama. To podrazumijeva postojanje općih smjernica o razvoju na nacionalnoj ili globalnoj razini, koje određuju mjesto ruralnosti te ciljeve i smisao ruralnog razvoja. Ruralni razvoj, stoga, znači promjenu odnosa prema ruralnosti i promjenu uloge ruralnog prostora u nacionalnoj ili globalnoj perspektivi (Krajnović i sur., 2011).

Pojmovi ruralni razvoj i održivi razvoj usko su povezani. Pojam održivog razvoja nastao je kako bi se naglasila nužnost očuvanja i zaštite, posebno neobnovljivih resursa, te kako bi se razvoj uskladio s okolišem. Drugim riječima, održivi razvoj znači usklađeni i koordinirani razvoj na duži rok, a ne forsiranje kratkoročnog razvoja pod svaku cijenu, što može dovesti do uništenja okoliša i iscrpljenja prirodnih resursa, bez brige za potrebe budućih generacija (Čavrak, 2003).

2.2. EU fondovi i projekti u ruralnom razvoju

Ruralni razvoj, kao drugi stup Zajedničke poljoprivredne politike, financira se iz sredstava Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR)². Dugoročni ciljevi uključuju povećanje konkurentnosti poljoprivrede, održivo upravljanje prirodnim resursima i ravnomjeran razvoj ruralnih područja.

Prema Agenciji za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju (2015) Program ruralnog razvoja Hrvatske za razdoblje 2014. – 2020. bio je vrijedan oko 2,4 milijarde eura. Tijekom prijelaznog razdoblja 2021.-2022., programi ruralnog razvoja su se nastavili, uz povećanje sredstava iz višegodišnjeg financijskog okvira (EPFRR) i Europskog plana oporavka (EURI)³ za dodatnih 901 milijun eura, čime ukupna alokacija iznosi 3,2 milijarde eura.

Program ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje od 2014. do 2020. godine uključivao je sljedeće mjere koje su ciljale na povećanje konkurentnosti hrvatske poljoprivrede, šumarstva i prerađivačke industrije, kao i poboljšanje životnih i radnih uvjeta u ruralnim područjima:

- Mjera 1 - Prenošenje znanja i aktivnosti informiranja,
- Mjera 2 - Savjetodavne službe za upravljanje poljoprivrednim gospodarstvom i pomoć poljoprivrednim gospodarstvima,
- Mjera 3 - Sustavi kvalitete za poljoprivredne proizvode i hranu,
- Mjera 4 - Ulaganja u fizičku imovinu,
- Mjera 5 - Obnavljanje poljoprivrednog proizvodnog potencijala narušenog elementarnim nepogodama i katastrofalnim događajima te uvođenje odgovarajućih preventivnih aktivnosti,
- Mjera 6 - Razvoj poljoprivrednih gospodarstva i poslovanja,
- Mjera 7 - Temeljne usluge i obnova sela u ruralnim područjima,
- Mjera 8 - Ulaganja u razvoj šumskih područja i poboljšanje održivosti šuma,
- Mjera 9 - Uspostava proizvođačkih grupa i organizacija,
- Mjera 10 - Poljoprivreda, okoliš i klimatske promjene,
- Mjera 11 - Ekološki uzgoj,

² Engl. European Agricultural Fund for Rural Development (EAFRD)

³ Engl. European Union Recovery Instrument (EURI)

- Mjera 13 - Plaćanja područjima s prirodnim ograničenjima ili ostalim posebnim ograničenjima,
- Mjera 16 - Suradnja,
- Mjera 17 - Upravljanje rizicima,
- Mjera 19 - LEADER⁴ (CLLD)⁵ (Ministarstvo poljoprivrede, 2015).

2.3. Utjecaj EU projekata na lokalnu zajednicu

Zajednička poljoprivredna politika (ZPP) podržava ciljeve ruralnog razvoja putem Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR). Ključne značajke programa ruralnog razvoja uključuju:

- ulaganje u klimu i okoliš,
- potporu lokalnim djelovanjima,
- promicanje pametnih sela,
- financijske instrumente.

Prema Europskoj komisiji (2024) svaki program ruralnog razvoja mora namijeniti najmanje 30% svojih sredstava za mjere koje su bitne za okoliš i klimu. Veći dio tih sredstava osigurava se putem bespovratnih potpora i godišnjih plaćanja poljoprivrednicima koji prelaze na ekološki prihvatljivije poslovanje.

Najmanje 5% sredstava iz programa ruralnog razvoja usmjerava se na pristup LEADER, odnosno lokalni razvoj pod vodstvom zajednice. LEADER metoda uključuje lokalne zajednice koje udružuju resurse za razvoj i upravljanje svojim proračunom, čime se jačaju veze unutar zajednice, potiču nove ideje i olakšava razmjena informacija. Ova metoda se provodi u okviru nacionalnih i regionalnih programa ruralnog razvoja svake članice EU-a i financira se iz više europskih fondova (Europska komisija, 2024).

Inicijativa *pametna sela* koristi inovativna rješenja za poboljšanje otpornosti ruralnih zajednica, koristeći lokalne snage i digitalne tehnologije. Cilj je poboljšanje ekonomskih, društvenih i okolišnih uvjeta te poticanje suradnje među zajednicama. Pametna sela određuju

⁴ Fran. Liaison Entre Actions de Développement de l'Économie Rurale (LEADER)

⁵ Engl. Community Led Local Development (CLLD)

svoje strategije, koje mogu uključivati bolji pristup uslugama, nova radna mjesta, razvoj obnovljivih izvora energije i brigu o kulturnoj baštini (Hoggart i sur., 2014).

EPFRR pruža zajmove, kredite, jamstva i vlasnički kapital za financijski održive projekte koji su usklađeni s prioritetima EPFRR-a. Ovi instrumenti pomažu u ostvarivanju ciljeva ruralnog razvoja poput prijenosa znanja, poticanja konkurentnosti, promicanja efikasnosti resursa, socijalne uključenosti i razvoja malih poduzeća te stvaranja novih radnih mjesta (Europska komisija, 2024).

3. MATERIJALI I METODE RADA

Završni rad temeljen je na literaturi koja obuhvaća znanstvene i stručne članke, internetske izvore i knjige vezane uz predmet istraživanja te na znanstvenim metodama korištenim pri pisanju rada. S time u skladu, u radu će biti korištene metode analize i sinteze sadržaja projekata provedenih u Općini Veliko Trojstvo u razdoblju od 2014. do 2020. godine i dobivenih podataka iz anketa.

U svrhu istraživanja provedeno je kvantitativno istraživanje putem online anketnog upitnika (Google obrazac) kojim se istraživalo zadovoljstvo stanovnika provedenim projektima ruralnog razvoja u Općini Veliko Trojstvo u razdoblju od 2014. do 2020. godine. Online anketu je ispunilo 30 ispitanika, a ista se sastojala od pet dijelova. Prvi dio odnosio se na osnovne podatke ispitanika. U drugom dijelu ispitanici su iznosili mišljenje o projektu „Rekonstrukcija i dogradnja osnovne škole“, a u trećem dijelu o projektu „Rekonstrukcija i opremanje Kulturnog centra“. U četvrtom dijelu ispitanici su se mogli osvrnuti na ostale EU projekte provedene u Općini Veliko Trojstvo u razdoblju od 2014. do 2020. godine., dok su u petom dijelu ispitanici mogli iznijeti prijedloge za budućnost. U istraživanju su korištena otvorena i zatvorena pitanja, te pitanja s Likertovom ljestvicom koja je imala pet ocjena. Tumačenje ocjena bilo je sljedeće: 1 - Vrlo nezadovoljan(a), 2 - Nezadovoljan(a), 3 - Neutralan(a), 4 - Zadovoljan(a), 5 - Vrlo zadovoljan(a), odnosno: 1 - Vrlo loše, 2 – Loše, 3 – Dobro, 4 - Vrlo dobro, 5 – Izvrsno. Prilogu ovog završnog rada moguć je uvid u potpuni sadržaj anketnog upitnika.

4. REZULTATI I RASPRAVA

Općina Veliko Trojstvo nalazi se u sjeveroistočnom dijelu Bjelovarsko-bilogorske županije. Danas, svojom površinom od 65,09 km² čini 2,41% ukupne površine županije, što je čini prosječno velikom općinom unutar županijskih granica. Na sjeverozapadu graniči s Općinom Kapela, duž zapadne granice proteže se administrativni teritorij Grada Bjelovara, dok na jugu i jugoistoku ima granicu s Općinama Šandrovac i Severin. Udaljena je oko 9 km od središta županije, Grada Bjelovara (Općina Veliko Trojstvo, 2018).

Slika 1. Grb Općine Veliko Trojstvo

Izvor: Općina Veliko Trojstvo, <https://www.veliko-trojstvo.hr/default.asp#> (preuzeto, 31. srpnja 2024.)

Prema Popisu stanovništva iz 2021. godine u Općini Veliko Trojstvo tada je živjelo 2.378 stanovnika, na gustoći naseljenosti od 36,2 stanovnika na km² (Državni zavod za statistiku, 2021).

Važno je za naglasiti i da je Općina Veliko Trojstvo, prema izračunu indeksa razvijenosti, smještena u trećoj četvrtini ispodprosječno rangiranih lokalnih samouprava. Pri tome, kao glavni akteri ruralnog razvoja Općine prepoznati su:

1. LAG Sjeverna Bilogora,
2. Udruga „Bilogorski turistički put“,
3. OPG Bačak,
4. Dječji vrtić Veliko Trojstvo (Općina Veliko Trojstvo, 2021).

Općina Veliko Trojstvo kao glavni temelj daljnjeg gospodarskog rasta i razvoja cjelokupne zajednice smatra stanovništvo, a s time u skladu provodi niz demografskih mjera, kao što su:

- sufinanciranje prehrane učenika osnovnih škola,
- nabava radnih bilježnica,
- potpore za novorođenčad,
- sufinanciranje javnog prijevoza učenicima i studentima,

- financiranje darova za djecu u sklopu proslave svetog Nikole,
- jednokratne pomoći,
- naknade kućanstvima za djecu u obrazovanju sukladno socijalnom statusu (Općina Veliko Trojstvo, 2021).

4.1. Pregled EU projekata ruralnog razvoja u Općini Veliko Trojstvo

Općina Veliko Trojstvo u razdoblju od 2014. do 2020. godine koristila je pogodnosti mjere 7, čiji je cilj bio osiguravanje kvalitetne komunalne i društvene infrastrukture u svrhu činjenja ruralnih područja ponovno poželjnim mjestima za život i rad. S time u skladu, postoji nekoliko podmjera (Program ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014.-2020.).

Podmjera 7.1.:

Sastavljanje i ažuriranje planova za razvoj općina i sela u ruralnim područjima te planova zaštite i upravljanja lokalitetima Natura 2000 i drugih područja visoke prirodne vrijednosti.

- Tip operacije: Izrada planova za razvoj jedinica lokalne samouprave i naselja u ruralnim područjima.
- Korisnici: Općine i gradovi s do 10.000 stanovnika.
- Prihvatljivi troškovi: Izrada ili izmjena prostornih planova, strateških razvojnih programa, te strateških planova razvoja različitih gospodarskih sektora (poljoprivreda, ribarstvo, šumarstvo, industrija, turizam, trgovina, promet, obrtništvo, građevinarstvo, informatika, energija).
- Potpora: Do 100% ukupnih prihvatljivih troškova, u rasponu od 5.000 do 70.000 EUR.

Podmjera 7.2.:

Ulaganja u izradu, poboljšanje ili proširenje svih vrsta male infrastrukture, uključujući ulaganja u obnovljive izvore energije i uštedu energije.

- Tip operacije 1: Ulaganja u građenje javnih sustava za vodoopskrbu, odvodnju i pročišćavanje otpadnih voda.

- Korisnici: Javni isporučitelji vodnih usluga javne vodoopskrbe ili javne odvodnje.
- Prihvatljivi troškovi: Gradnja novih ili rekonstrukcija postojećih sustava te njihovo opremanje u naseljima s najviše 2.000 stanovnika.
- Potpora: Do 100% ukupnih prihvatljivih troškova, između 30.000 i 1.000.000 EUR.
- Tip operacije 2: Ulaganja u građenje nerazvrstanih cesta.
- Korisnici: Jedinice lokalne samouprave.
- Prihvatljivi troškovi: Gradnja novih ili rekonstrukcija postojećih nerazvrstanih cesta i njihovo opremanje u naseljima s najviše 5.000 stanovnika.
- Potpora: Do 100% ukupnih prihvatljivih troškova, između 30.000 i 1.000.000 EUR.

Podmjera 7.4.:

Ulaganja u pokretanje, poboljšanje ili proširenje lokalnih temeljnih usluga za ruralno stanovništvo, uključujući slobodno vrijeme i kulturne aktivnosti te povezanu infrastrukturu.

- Korisnici: Jedinice lokalne samouprave, trgovačka društva u njihovom većinskom vlasništvu, neprofitne javne ustanove, udruge i organizacije civilnog društva, vjerske zajednice koje se bave humanitarnim i društvenim djelatnostima, te lokalne akcijske grupe (LAG-ovi)⁶.
- Prihvatljivi troškovi: Ulaganja u gradnju i opremanje objekata kao što su vatrogasni domovi, društveni domovi, kulturni centri, turistički informativni centri, dječja igrališta, sportske građevine, objekti za slatkovodni sportski ribolov, rekreacijske zone, biciklističke staze, tematski parkovi, objekti za njegu i obrazovanje djece, javne zelene površine, pješačke staze i zone, odvodni kanali, groblja, tržnice i javne prometne površine. Ulaganja su prihvatljiva u naseljima s najviše 5.000 stanovnika.
- Potpora: Od 80 do 100% ukupnih prihvatljivih troškova, u rasponu od 15.000 do 1.000.000 EUR.

Projekti sufinancirani sredstvima Europske unije u Općini Veliko Trojstvo u razdoblju od 2014. do 2020. godine su:

⁶ Javno-privatno partnerstvo predstavnika javnog, gospodarskog i civilnog sektora određenog ruralnog područja koje povezuju zajedničke značajke (tradicija, lokalni identitet, osjećaj pripadnosti, potrebe i očekivanja).

- Rekonstrukcija i dogradnja osnovne škole s dodatnim učionicama, dječjim vrtićem i jaslicama, kuhinjom i ostalim pratećim sadržajima,
- Rekonstrukcija nerazvrstane ceste Malo Trojstvo - Kegljevac cca 2.035 m,
- Izgradnja komunalne infrastrukture i opremanje groblja Veliko Trojstvo,
- Savjetovanje i izrada Strateškog razvojnog programa Općine Veliko Trojstvo iz Programa ruralnog razvoja RH 2014.-2020.,
- Građenje građevine javne i društvene namjene, 2.b skupine - mrtvačnica u Višnjevcu,
- Rekonstrukcija i opremanje građevine javne i društvene namjene - Kulturni centar (Općina Veliko Trojstvo, 2024).

4.2. Aktualno stanje i zadovoljstvo lokalne zajednice

Kao što je već navedeno, u svrhu istraživanja zadovoljstva stanovnika provedenim projektima ruralnog razvoja u Općini Veliko Trojstvo u razdoblju od 2014. do 2020. godine provedena je anketa na Google obrascu.

Anketa je započela pitanjima vezanim za osnovne podatke. Na prvo pitanje: *Koliko dugo živite u Općini Veliko Trojstvo?* 20 ispitanika, odnosno 66,7% odgovorilo je da u Općini živi više od 15 godina. Nadalje, sedam ispitanika (23,3%) odgovorilo je da u Općini živi 8 do 14 godina, dva ispitanika (6,7%) izjavilo je da u Općini živi tri do sedam godina, a jedan ispitanik (3,3%) izjavio je da na području Općine Veliko Trojstvo živi manje od dvije godine.

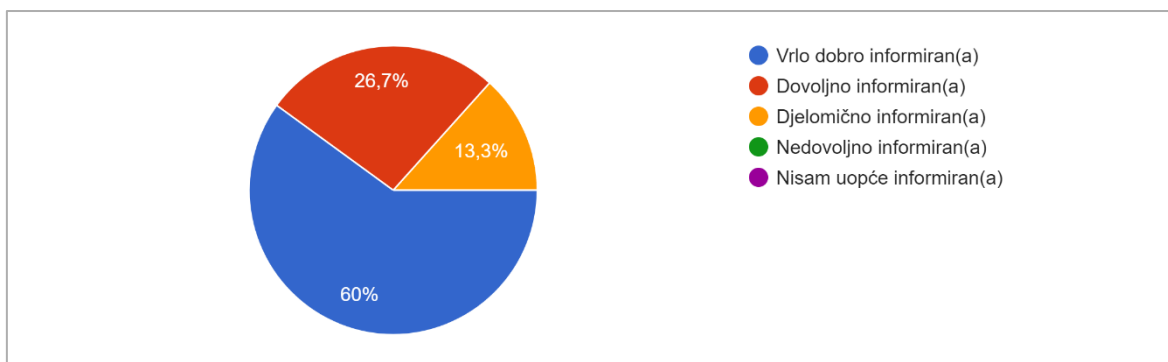
4.2.1. Osnovni podaci o ispitanicima

Na pitanje vezano za dob, 20 ispitanika (66,7%) izjavilo je da ima između 31 i 50 godina, isti postotak od po 13,3%, odnosno po četiri ispitanika imaju između 18 i 30 te 51 i 65 godina, a dva ispitanika (6,7%) imaju manje od 18 godina.

Što se tiče spola, anketu su većinski ispunile žene (53,3%), to jest 16 ispitanica. Nastavno, anketu je ispunilo 14 ispitanika muškog spola (46,7%).

Nadalje, slijedila su pitanja vezana za opće stavove o EU projektima. Na pitanje kako bi ocijenili svoju informiranost o EU projektima provedenim u Općini Veliko Trojstvo 60% ispitanika, odnosno njih 18 odgovorilo je da smatraju da su vrlo dobro informirani. Nadalje,

8 ispitanika (26,7%) izjavilo je da je dovoljno informirano, a 4 ispitanika (13,3%) odgovorilo je da smatra da su djelomično informirani. Niti jedan ispitanik nije smatrao da je nedovoljno, odnosno da nije uopće informiran o ispitivanoj temi (Grafikon 1).

Grafikon 1. Ocjenjivanje informiranosti o EU projektima provedenim u Općini Veliko Trojstvo

Izvor: obrada autora rada prema anketnom istraživanju

Sljedeće pitanje glasilo je: *Smatrate li da su EU projekti ruralnog razvoja donijeli pozitivne promjene u Vašoj zajednici?* Ispitanici su većinski, odnosno sa 96,7% odgovorili pozitivno, a samo jedan ispitanik je odgovorio negativno.

4.2.2. Zadovoljstvo ispitanika provedbom projekta Rekonstrukcije i dogradnje osnovne škole s dodatnim učionicama, dječjim vrtićem i jaslicama, kuhinjom i ostalim pratećim sadržajima

U nastavku ankete uslijedila konkretna pitanja za odabrane projekte, najprije vezano za projekt *Rekonstrukcije i dogradnje osnovne škole s dodatnim učionicama, dječjim vrtićem i jaslicama, kuhinjom i ostalim pratećim sadržajima*. Na pitanje koliko su zadovoljni rekonstrukcijom i dogradnjom osnovne škole, koristeći Likertovu ljestvicu, 73,3%, to jest 22 ispitanika odgovorila je da su vrlo zadovoljni, sedam ispitanika (23,3%) odgovorilo je da su zadovoljni, a jedan ispitanik (3,3%) odgovorio je da je nezadovoljan rekonstrukcijom i dogradnjom škole.

Na pitanje kako ocjenjuju kvalitetu dodatnih učionica u rekonstruiranoj osnovnoj školi 66,7%, to jest 20 ispitanika ocijenilo je obnovu kao izvrsnu, sedam ispitanika (23,3%) ocijenilo je istu kao vrlo dobru, a 10%, odnosno tri ispitanika kvalitetu dodatnih učionica u rekonstruiranoj osnovnoj školi ocijenilo je kao dobru. Mišljenja da je kvaliteta navedenog vrlo loša ili loša nije bilo.

Na pitanje: *Smatrate li da je novi dječji vrtić i jaslice poboljšao kvalitetu života obitelji s malom djecom?* samo je jedan ispitanik odgovorio negativno, odnosno, 96,7% ispitanika smatra da je novi dječji vrtić i jaslice poboljšao kvalitetu života obitelji s malom djecom na području Općine Veliko Trojstvo.

Na pitanje vezano za zadovoljstvo novom kuhinjom i pratećim sadržajima u osnovnoj školi 25 ispitanika (83,3%) odgovorilo je da su vrlo zadovoljni, četiri ispitanika (13,3%) odgovorilo je da je zadovoljno, a jedan ispitanik (3,3%) odgovorio je da je neutralnog mišljenja. Niti jedan ispitanik nije odgovorio da je vrlo nezadovoljan, kao niti nezadovoljan.

Na otvoreno pitanje: *Imate li prijedloge ili komentare vezane uz rekonstrukciju i dogradnju osnovne škole?* komentari su bili vrlo pozitivni. Naime, ispitanici su istaknuli da je riječ o odličnom projektu koji je od velike važnosti za mještane Općine. Isto tako, istaknuli su da je rekonstrukcija i dogradnja osnovne škole zaista odrađena na najbolji mogući način te da se nadaju da, kada će biti natječaja za dodatne sadržaje i ukoliko bude potrebe za proširenjem, vjeruju da će Općina napraviti sve što je u njejoj moći da se prijavi na takav natječaj na zadovoljstvo svih dionika s područja Općine Veliko Trojstvo.

Zadovoljstvo ispitanika projektom *Rekonstrukcije i dogradnje osnovne škole s dodatnim učionicama, dječjim vrtićem i jaslicama, kuhinjom i ostalim pratećim sadržajima* sumirano je prikazan u Tablici 1. koristeći Likertovu ljestvicu.

Tablica 1. Zadovoljstvo ispitanika projektom Rekonstrukcije i dogradnje osnovne škole s dodatnim učionicama, dječjim vrtićem i jaslicama, kuhinjom i ostalim pratećim sadržajima prema Likertovoj ljestvici

Zadovoljstvo ispitanika	Ocjena					Prosječna ocjena
	1	2	3	4	5	
Rekonstrukcija i dogradnja osnovne škole	0	1	0	7	22	4,7
Kvaliteta dodatnih učionica u rekonstruiranoj školi	0	0	3	7	20	4,6
Nova kuhinja i prateći sadržaji u osnovnoj školi	0	0	1	4	25	4,8
UKUPNA PROSJEČNA OCJENA	0	1	4	18	67	4,7

Izvor: obrada autora rada prema anketnom istraživanju

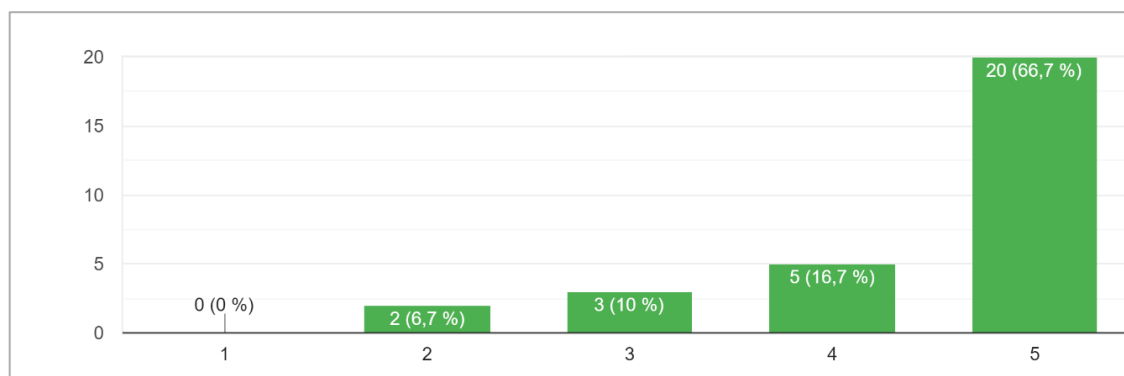
Prema Tablici 1. vidljivo je vrlo visoko, odnosno izvrsno zadovoljstvo ispitanika provedenim projektom s prosječnom ocjenom 4,7. S prosječnom ocjenom 4,6 kao

najmanjom ocijenjena je kvaliteta dodatnih učionica u rekonstruiranoj školi, a s 4,8 kao najvišom prosječnom ocjenom ocijenjena je nova kuhinja i prateći sadržaji u osnovnoj školi.

4.2.3. Zadovoljstvo ispitanika provedbom projekta Rekonstrukcije i opremanja građevine javne i društvene namjene - Kulturni centar

Na pitanje kako ocjenjuju kvalitetu rekonstrukcije *Kulturnog centra* 18 ispitanika (60%) odgovorilo je da je kvaliteta rekonstrukcije izvrsna, 23,3%, odnosno sedam ispitanika odgovorilo je da je kvaliteta obnove vrlo dobra, četiri ispitanika (13,3%) odgovorilo je da je kvaliteta obnove dobra, a jedan ispitanik (3,3%) odgovorio je da je kvaliteta obnove loša.

Sljedeće pitanje čiji su rezultati vidljivi na grafikonu 2. glasililo je: *Koliko ste zadovoljni opremljenošću Kulturnog centra?* Ispitanici su većinski, sa 66,7% opremljenost ocijenili kao izvrsnu, pet ispitanika (16,7%) opremljenost je ocijenilo ocjenom vrlo dobar, tri ispitanika (10%) ocijenilo je opremljenost kao dobru, a dva ispitanika (6,7%) opremljenost su ocijenila kao dovoljnu. Iz navedenog se može zaključiti da je zadovoljstvo ispitanika opremljenošću Kulturnog centra ocijenjeno s prosječnom ocjenom 4,3, to jest, stanovnici Općine Veliko Trojstvo smatraju da je opremljenost Kulturnog centra vrlo dobra.

Grafikon 2. Razina zadovoljstva opremljenošću Kulturnog centra

Izvor: obrada autora rada prema anketnom istraživanju

Na pitanje koje sadržaje očekuju u Kulturnom centru, ispitanici su odgovorili da očekuju izložbe, kazališne predstave, odnosno kulturne sadržaje. Također, istaknuli su da očekuju da će se u Kulturnom centru odvijati sva događanja za potrebe mještana i udruga u Općini, ali i projekcije filmova, edukacije i slično. Neki su ispitanici odgovorili da očekuju i radionice, edukacije, odnosno, sve za potrebe stanovništva Općine. Ispitanici su načelno odgovorili da očekuju da će se u Kulturnom centru održavati razna kulturna događanja na koja do sada nisu postojala u Općini, upravo zbog nedostatka adekvatnog prostora. Naglasili su da

očekuju organizaciju različitih događanja, prvenstveno predstave koje su bitan segment društvenog života jer je ljudima potrebno druženje. Nadalje, očekuju organiziranje raznih konferencija, odnosno svega što zanima dionike, zatim predstavljanje knjiga, susrete književnika, izložbe razglednica i slika iz prošlih vremena. Ispitanici su istaknuli i da očekuju PlayStation te nogometne turnire.

4.2.4. Zadovoljstvo ispitanika provedbom ostalih EU projekata ruralnog razvoja

Kada je riječ o ostalim EU projektima ruralnog razvoja, na pitanje koliko su zadovoljni rekonstrukcijom nerazvrstane ceste Malo Trojstvo - Kegljevac, ispitanici su većinski, sa 76,7% odgovorili da su vrlo zadovoljni. Četiri ispitanika (13,3%) odgovorila su da su zadovoljni, dva ispitanika (6,7%) odgovorila su neutralno, a jedan ispitanik (3,3%) odgovorio je da je vrlo nezadovoljan rekonstrukcijom navedene ceste. Dakle, prosječna ocjena zadovoljstva ispitanika rekonstrukcijom nerazvrstane ceste Malo Trojstvo – Kegljevac je 4,6, odnosno, stanovnici smatraju da je uspješnost provedbe navedenog projekta izvrsna.

Sljedeće pitanje bilo je: *Kako ocjenjujete kvalitetu komunalne infrastrukture i opremanja groblja Veliko Trojstvo?*. Polovica ispitanika odgovorila je da navedenu kvalitetu ocjenjuju kao izvrsnu, 11 ispitanika (36,7%) kvalitetu je ocijenilo kao vrlo dobru, a četiri ispitanika (13,3%) kvalitetu je ocijenilo kao dobru. Prosječna ocjena zadovoljstva stanovnika kvalitetom komunalne infrastrukture i opremanja groblja Veliko Trojstvo je 4,4 (vrlo dobar).

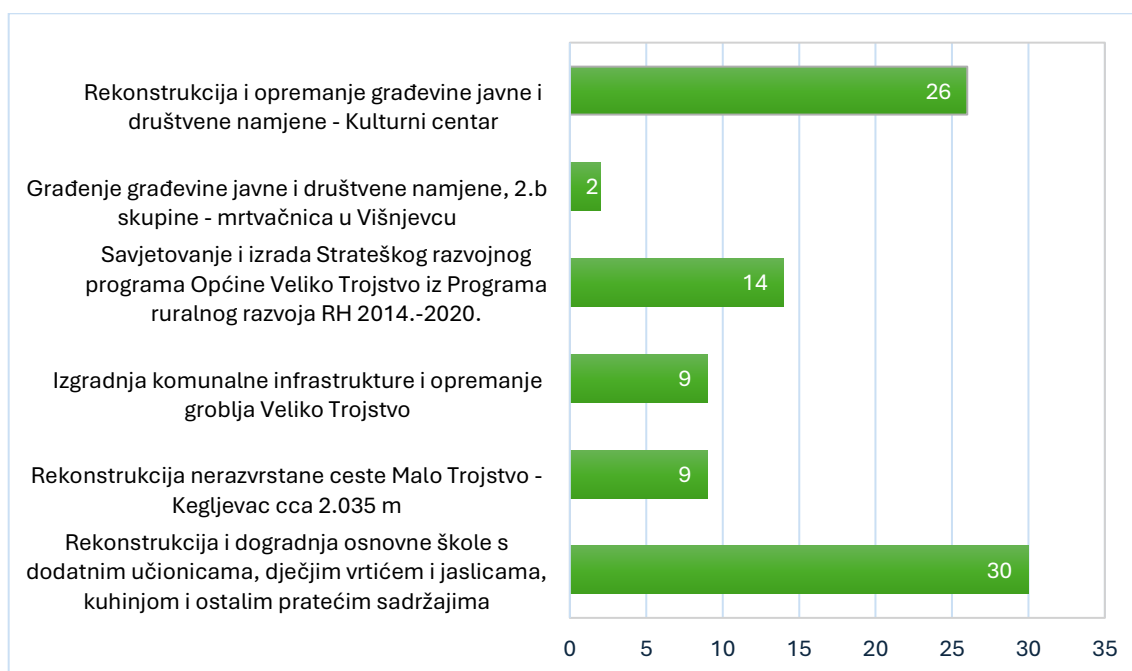
Na pitanje koliko su zadovoljni izgradnjom mrtvačnice u Višnjevcu ispitanici su sa 63,3%, odnosno 19 ispitanika odgovorilo je da je vrlo zadovoljno, osam ispitanika (26,7%) odgovorilo je da je zadovoljno, dva ispitanika (6,7%) odgovorilo je neutralno. Jedan ispitanik odgovorio je da je nezadovoljan izgradnjom mrtvačnice u Višnjevcu. Zadovoljstvo stanovnika Općine Veliko Trojstvo izgradnjom mrtvačnice u Višnjevcu ima prosječnu ocjenu 4,5, odnosno, zadovoljstvo se može ocijeniti ocjenom izvrstan.

Na pitanje: *Smatrate li da je Strateški razvojni program Općine Veliko Trojstvo kvalitetno izrađen?* 25 ispitanika (83,3%) odgovorilo je potvrdno, a njih pet (16,7%) odgovorilo je da nije sigurno. Pozitivna je činjenica da ni jedan stanovnik nije odgovorio negativno. Podatak da je pet ispitanika odgovorilo da nije sigurno je li Strateški razvojni program Općine Veliko Trojstvo kvalitetno izrađen svoje obrazloženje može imati u činjenici da svi

stanovnici Općine nisu u potpunosti upoznati s istim, kao i da oni ne predstavljaju mjerodavnu ekspertizu. U konačnici, prosječna ocjena kvalitete izrade Strateškog razvojnog programa Općine Veliko Trojstvo je 4,7.

4.2.5. Prijedlozi za budućnost

Ispitanici su zatim imali mogućnost označiti tri projekta za koje smatraju da su najuspješnije provedeni. Svi ispitanici označili su da smatraju da je projekt Rekonstrukcije i dogradnje osnovne škole s dodatnim učionicama, dječjim vrtićem i jaslicama, kuhinjom i ostalim pratećim sadržajima najuspješnije proveden. Ispitanici su u najvećem postotku (86,7%), ocijenili uspješnim projekt projekt *Rekonstrukcije i opremanja građevine javne i društvene namjene - Kulturnog centra*. Drugi po redu uspješan projekt prema mišljenju ispitanika (43,7%) je *Savjetovanje i izrada Strateškog razvojnog programa Općine Veliko Trojstvo iz Programa ruralnog razvoja RH 2014.-2020. Rekonstrukciju nerazvrstane ceste Malo Trojstvo - Kegljevac* devet ispitanika (30%) označilo je kao uspješnu, kao i *Izgradnju komunalne infrastrukture i opremanje groblja Veliko Trojstvo*. Na posljednjem mjestu po uspješnosti je, prema mišljenju ispitanika, *Građenje građevine javne i društvene namjene, 2.b skupine - mrtvačnice u Višnjevcu* (Grafikon 3).

Grafikon 3. Ocjenjivanje uspješnosti provedenih projekata

Izvor: obrada autora rada prema anketnom istraživanju

Prema prosječnim ocjenama, stanovnici su najzadovoljniji *Rekonstrukcijom i dogradnjom osnovne škole s dodatnim učionicama, dječjim vrtićem i jaslicama, kuhinjom i ostalim pratećim sadržajima*, ali i *Savjetovanjem i izradom Strateškog razvojnog programa Općine Veliko Trojstvo iz Programa ruralnog razvoja RH 2014.-2020.* uz ocjenu 4,7. Nadalje, s ocjenom 4,6 stanovnici su ocijenili projekt *Rekonstrukcije nerazvrstane ceste Malo Trojstvo - Kegljevac cca 2.035 m*. Projekt *Građenja građevine javne i društvene namjene, 2.b skupine - mrtvačnice u Višnjevcu* dobio je prosječnu ocjenu 4,5, a projekt *Izgradnje komunalne infrastrukture i opremanja groblja Veliko Trojstvo* ocjenu 4,4. Najlošiju prosječnu ocjenu dobila je *Rekonstrukcija i opremanje građevine javne i društvene namjene - Kulturni centar*.

No, navedeni rezultati se razlikuju ako se usporede s rezultatima dobivenim u prethodnim potpoglavljima (od 4.2.4 do 4.2.4) koji su prikazani u tablici 2. što je najvjerojatnije iz razloga što su u pitanju kojim je opisan Grafikon 3. ispitanici imali mogućnost označiti tri projekta za koje smatraju da su najuspješnije provedeni. No, ipak je usporedbom između tablice 2 i grafikona 3 utvrđeno da su stanovnici najzadovoljniji *Rekonstrukcijom i dogradnjom osnovne škole s dodatnim učionicama, dječjim vrtićem i jaslicama, kuhinjom i ostalim pratećim sadržajima*.

Tablica 2. Zadovoljstvo ispitanika provedenim projektima prema prosječnim ocjenama

Zadovoljstvo ispitanika	Prosječna ocjena
Rekonstrukcija i dogradnja osnovne škole s dodatnim učionicama, dječjim vrtićem i jaslicama, kuhinjom i ostalim pratećim sadržajima	4,7
Rekonstrukcija nerazvrstane ceste Malo Trojstvo - Kegljevac cca 2.035 m	4,6
Izgradnja komunalne infrastrukture i opremanje groblja Veliko Trojstvo	4,4
Savjetovanje i izrada Strateškog razvojnog programa Općine Veliko Trojstvo iz Programa ruralnog razvoja RH 2014.-2020.	4,7
Građenje građevine javne i društvene namjene, 2.b skupine - mrtvačnica u Višnjevcu	4,5
Rekonstrukcija i opremanje građevine javne i društvene namjene - Kulturni centar	4,3
UKUPNA PROSJEČNA OCJENA	4,5

Izvor: obrada autora rada prema anketnom istraživanju

Na otvoreno pitanje *koji projekt smatraju najkorisnijim za lokalno stanovništvo i zašto*, ispitanici su većinski odgovorili da projekt *Rekonstrukcije i dogradnje osnovne škole s*

dodatnim učionicama, dječjim vrtićem i jaslicama, kuhinjom i ostalim pratećim sadržajima smatraju najkorisnijim. Naglasili su da su djeca naše najveće blago i da se mora ulagati u njihov odgoj i obrazovanje. Isto tako, smatraju da je i roditeljima lakše kada znaju da su im djeca sigurna i zbrinuta dok su oni na poslu ili imaju druge obveze. Isto tako, smatraju da se na taj način indirektno potiče i rast nataliteta. Neki od ispitanika smatraju da je najkorisniji projekt *Kulturni centar*, jer je omogućio udrugama prostor, te što se mladima može pružiti mnogo sadržaja. Isto tako, jedan je ispitanik istaknuo da je svaki projekt najkorisniji za Općinu, jer je njime poboljšana suživot mještana Općine Veliko Trojstvo.

Na posljednje pitanje imaju li prijedloge za buduće EU projekte ruralnog razvoja ili poboljšanja postojećih ispitanici su imali razne prijedloge. Primjerice, smatraju da je potrebno izgraditi Vatrogasni centar i Starački dom. Nadalje, predlažu asfaltiranje ceste Malo Trojstvo - Višnjevac te rekonstrukciju ceste u ulici Mišulinovac. Smatraju i da je potrebno izgraditi stambenu zonu, društveni dom u Paulovcu, poticati poduzetništvo, proširiti poslovnu zonu i slično.

4.3. Utjecaj EU projekata na ruralni razvoj Općine Veliko Trojstvo

EU projekti imaju ključnu ulogu u razvoju ruralnih područja, uključujući i Općinu Veliko Trojstvo. Razdoblje od 2014. do 2020. godine bilo je posebno značajno za implementaciju različitih projekata koji su imali za cilj unaprijediti infrastrukturu, obrazovanje, kulturne sadržaje i opću kvalitetu života u Općini.

Projekti provedeni u razdoblju od 2014. do 2020. godine polučili su, prema istraživanju, zaista pozitivne rezultate. Rekonstrukcija i dogradnja osnovne škole s dodatnim učionicama, dječjim vrtićem i jaslicama, kuhinjom i ostalim pratećim sadržajima za cilj je imala poboljšanje obrazovnih uvjeta i povećanje kapaciteta za djecu predškolskog i školskog uzrasta. Isto tako, njime je povećana dostupnost obrazovanja, omogućeni bolji uvjeti za učenje i rad, te je povećano zadovoljstvo roditelja i učenika.

Nadalje, projekt Rekonstrukcije nerazvrstane ceste Malo Trojstvo - Kegljevac u dužini cca 2.035 metara za cilj je imala poboljšanje prometne infrastrukture i povezanosti unutar Općine, a osim bolje prometne povezanosti, smanjeno je vrijeme putovanja i povećala se sigurnost na cestama.

Izgradnjom komunalne infrastrukture i opremanjem groblja Veliko Trojstvo poboljšane su komunalne usluge i uvjeti na lokalnom groblju, te je povećano zadovoljstvo građana komunalnim uslugama i dobiveni su bolji uvjeti za održavanje groblja.

Savjetovanje i izrada Strateškog razvojnog programa Općine Veliko Trojstvo iz Programa ruralnog razvoja RH 2014.-2020. pružili su plan i cilj za dugoročni razvoj Općine, s temeljima za održivi razvoj i povećanje kapaciteta lokalnih vlasti za upravljanje razvojnim projektima.

Građenjem građevine javne i društvene namjene, 2.b skupine - mrtvačnice u Višnjevcu pružile su se adekvatne i kvalitetnije pogrebne usluge.

Projektom Rekonstrukcije i opremanja građevine javne i društvene namjene - Kulturnog centra poboljšala se kulturna ponuda, dobiven je prostor za društvene aktivnosti, povećana je dostupnost kulturnih događanja, stečeni su bolji uvjeti za organizaciju različitih manifestacija i povećana je socijalna kohezija.

Sumirano, projekti su značajno poboljšali infrastrukturu i usluge, što je dovelo do boljih uvjeta života u Općini Veliko Trojstvo. Poboljšani obrazovni uvjeti i obogaćena kulturna ponuda doprinijeli su razvoju lokalne zajednice. Povećanje kvalitete komunalnih usluga podiglo je zadovoljstvo građana.

Dakle, istraživanjem su potvrđene obje hipoteze rada. Implementacija EU projekata ruralnog razvoja značajno je poboljšala kvalitetu života u Općini Veliko Trojstvo. Sinergija između lokalne zajednice i jedinice lokalne samouprave ključni je čimbenik uspješne provedbe EU projekata u Općini Veliko Trojstvo.

4.4. Budućnost i tendencije ruralnog razvoja Općine Veliko Trojstvo u aspektu provedbe EU projekata

EU projekti su imali značajan pozitivan utjecaj na ruralni razvoj Općine Veliko Trojstvo, unaprijedivši infrastrukturu, obrazovanje, kulturne sadržaje i opću kvalitetu života. Iako postoje izazovi u održavanju i daljnjem razvoju, dosadašnji rezultati pokazuju da uz pravilno planiranje i uključivanje lokalne zajednice, ovi projekti mogu značajno doprinijeti održivom razvoju ruralnih područja. Analizom trenutnih postignuća i budućih tendencija može se identificirati smjer daljnjeg razvoja Općine Veliko Trojstvo.

Primjerice, u budućnosti treba težiti razvoju ekološke poljoprivrede i poticanju agroturizma, odnosno povećanju broja ekoloških poljoprivrednih gospodarstava i razvoju turističkih sadržaja vezanih uz ruralni način života. S time u skladu, potrebno se fokusirati na financiranje modernizacije poljoprivrednih gospodarstava, dobivanje potpora za ekološku proizvodnju i razvoj turističkih kapaciteta.

Nadalje, treba težiti daljnjem poboljšanja prometne infrastrukture, vodovodne i kanalizacijske mreže te energetske učinkovitosti uz korištenje obnovljivih izvora energije, modernizaciju infrastrukture i poboljšanje pristupa osnovnim komunalnim uslugama. Dakle, u ovom segmentu treba se fokusirati na projekte usmjerene na obnovljive izvore energije, energetske učinkovite zgrade i modernizaciju komunalne infrastrukture.

Potrebno je nastaviti rad i na unapređenju obrazovnih i kulturnih sadržaja, povećanjem kapaciteta i kvalitete obrazovnih ustanova te poticanjem kreativnih industrija. S time u skladu, potrebno se fokusirati na financiranje modernizacije škole i vrtića, izgradnju novih obrazovnih i kulturnih objekata i potpore za kulturne manifestacije.

Isto tako, potrebno je raditi na poticanju lokalnog poduzetništva i stvaranju novih radnih mjesta, uz razvoj malog i srednjeg poduzetništva, podršku *start-up*-ovima i digitalizaciju poslovanja. Zbog toga se potrebno orijentirati i na bespovratna sredstva za pokretanje novih poduzeća, potpore inovacijama i digitalnim rješenjima.

Svakako, potrebno se i suočiti s određenim izazovima, ali i prilikama. Dakle, potrebno je osigurati dugoročnu financijsku održivost projekata kroz dodatna sredstva i efikasno upravljanje resursima. Osim toga, potrebno je jačati kapacitete lokalnih vlasti za planiranje i provedbu projekata te uključiti lokalno stanovništvo u navedeni proces. Potrebno se suočiti s problemom depopulacije i iseljavanja mladih kroz stvaranje atraktivnih uvjeta za život i rad. Posljednje, potrebno je uvesti nove tehnologije u poljoprivredu, turizam i gospodarstvo.

5. ZAKLJUČAK

Općina Veliko Trojstvo prepoznala je EU projekte ruralnog razvoja kao ključne za revitalizaciju zajednica, gospodarski rast i očuvanje kulturne baštine. Glavni problemi ruralnih područja su demografska depopulacija i ekonomska stagnacija. EU projekti, financirani putem EPFRR-a, nude rješenja za ove izazove s dugoročnim ciljevima povećanja konkurentnosti poljoprivrede, održivog upravljanja prirodnim resursima i ravnomjernog razvoja ruralnih područja.

Nadalje, Općina Veliko Trojstvo koristi sredstva iz ovih programa za poboljšanje lokalne infrastrukture, obrazovnih ustanova i kulturnih objekata. Neki od ključnih projekata uključuju rekonstrukciju i dogradnju osnovne škole, izgradnju komunalne infrastrukture i opremanje groblja, te rekonstrukciju i opremanje Kulturnog centra. Ovi projekti ne samo da poboljšavaju kvalitetu života u Općini, već i potiču zadržavanje stanovništva te privlače nove stanovnike.

Jedan od značajnih aspekata uspjeha ovih projekata je sinergija između lokalne zajednice i jedinice lokalne samouprave. Aktivno sudjelovanje lokalnog stanovništva u planiranju i provedbi projekata osigurava da projekti odgovaraju stvarnim potrebama zajednice. Također, lokalna samouprava igra ključnu ulogu u osiguravanju transparentnosti i učinkovitosti u provedbi projekata. Analiza rezultata istraživanja zadovoljstva stanovnika provedenim projektima ruralnog razvoja u Općini Veliko Trojstvo pokazuje visoki stupanj zadovoljstva. Stanovnici su prepoznali značajna poboljšanja u kvaliteti života zahvaljujući ovim projektima.

Prema rezultatima istraživanja, 60% ispitanika smatra da su vrlo dobro informirani o EU projektima u općini, dok 26,7% misli da su dovoljno informirani, a 13,3% da su djelomično informirani. Nijedan ispitanik nije smatrao da je nedovoljno informiran. Nadalje, 96,7% ispitanika vjeruje da su EU projekti donijeli pozitivne promjene u njihovoj zajednici. Što se tiče Rekonstrukcije i dogradnje osnovne škole i jaslica, 73,3% ispitanika je vrlo zadovoljno, a 23,3% zadovoljno. Kvalitetu dodatnih učionica 66,7% ocjenjuje izvrsnom, a 96,7% smatra da su vrtić i jaslice poboljšali kvalitetu života. Vezano za Kulturni centar, 60% ispitanika ocijenilo je kvalitetu rekonstrukcije izvrsnom, a 66,7% je vrlo zadovoljno opremljenošću centra.

Rekonstrukcijom ceste Malo Trojstvo – Kegljevac vrlo je zadovoljno 76,6% ispitanika, a komunalnu infrastrukturu i opremanje groblja u Velikom Trojstvu polovica je ispitanika ocijenila kao izvrsno. Izgradnjom mrtvačnice u Višnjecvu vrlo je zadovoljno 63,3% ispitanika, a 83,3% njih smatra da je Strateški razvojni plan kvalitetno izrađen.

Ispitanici su predložili projekte poput izgradnje Vatrogasnog centra, Staračkog doma, asfaltiranja cesta, izgradnje stambene zone, društvenog doma u Paulovcu, poticanja poduzetništva i proširenja poslovne zone. Općenito, ispitanici su najzadovoljniji projektom rekonstrukcije i dogradnje osnovne škole s prosječnom ocjenom 4,7, a najmanje zadovoljni Kulturnim centrom s ocjenom 4,3.

Unatoč izazovima poput osiguravanja financijske održivosti i birokratskih prepreka, EU projekti ruralnog razvoja pokazali su pozitivan utjecaj na kvalitetu života u Općini Veliko Trojstvo. Ključ uspjeha je sinergija između lokalne zajednice i samouprave. Projekti su učinkoviti u revitalizaciji ruralnih područja, poticanju gospodarskog rasta i očuvanju kulturne baštine. Budući razvoj ovisi o prilagodbi i inovacijama, održivoj poljoprivredi, unapređenju infrastrukture, obrazovnih i kulturnih sadržaja te poticanju lokalnog poduzetništva. Financijska održivost, jačanje kapaciteta lokalne samouprave i aktivno uključivanje zajednice su ključni za daljnji napredak.

6. LITERATURA

1. Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju (2015): Ruralni razvoj, <https://www.apprrr.hr/ruralni-razvoj/>, (preuzeto, 2. srpnja 2024.)
2. Čavrak, V. (2003): Održivi razvoj ruralnih područja Hrvatske. Zbornik ekonomskog fakulteta u Zagrebu, 1(1), 61.-77.
3. Defilippis, J. (2005): Hrvatska u ruralnom prostoru Europe. Sociologija i prostor: časopis za istraživanje prostornoga i sociokulturnog razvoja, 43(4 (170)), 823-836.
4. Državni zavod za statistiku. Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2021. Prvi rezultati po naseljima, <https://podaci.dzs.hr/media/ixpn5qzo/si-1711-popis-stanovnistva-kucanstava-i-stanova-2021-prvi-rezultati-po-naseljima.pdf> (preuzeto, 2. srpnja 2024.)
5. Europska komisija (2024): Ruralni razvoj, https://agriculture.ec.europa.eu/common-agricultural-policy/rural-development_hr, (preuzeto, 2. srpnja 2024.)
6. Hoggart, K. i sur. (2014): Rural Europe, Routledge. 45-213.
7. Krajnović i sur. (2011): Strateško upravljanje razvojem ruralnog turizma – problemi i smjernice. Oeconomica jadertina, 1(1), 30-45.
8. Kušen, E. (2003): Hrvatski ruralni prostor i ekološka poljoprivreda. Sociologija sela, 41(1/2), 29-45.
9. Lukić, A. (2010): O teorijskim pristupima ruralnom prostoru. Hrvatski geografski glasnik, 72(2), 49-75.
10. Ministarstvo poljoprivrede (2015): Program ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014.-2020. Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj, Europa ulaže u ruralna područja.
11. Općina Veliko Trojstvo. EU projekti, <https://www.veliko-trojstvo.hr/defaultcont.asp?id=80&n=9> (preuzeto, 2. srpnja 2024.)
12. Općina Veliko Trojstvo. Provedbeni program Općine Veliko Trojstvo za razdoblje 2021.-2025. godine, https://www.veliko-trojstvo.hr/dokumenti/PROVEDBENI_PROGRAM_OPCINE_VELIKO_TROJSTVO_2021._2025_28.12.2021.pdf (preuzeto, 1. srpnja 2024.)

PRILOZI

Prilog 1.

Anketa o zadovoljstvu stanovnika provedenim EU projektima ruralnog razvoja u Općini Veliko Trojstvo (2014.-2020.)

Poštovani stanovnici Općine Veliko Trojstvo,

Moje ime je Marko Kutanjac i student sam Veleučilišta u Križevcima. Molim Vas da izdvojite nekoliko minuta i ispunite ovu anketu o zadovoljstvu provedenim EU projektima ruralnog razvoja u Općini Veliko Trojstvo u razdoblju od 2014. do 2020., u svrhu izrade mog završnog rada. Hvala na sudjelovanju!

Osnovni podaci

1. Koliko dugo živite u Općini Veliko Trojstvo?

- *Manje od 2 godine*
- *3-7 godina*
- *8-14 godina*
- *Više od 15 godina*

2. Koja je Vaša dob?

- *Manje od 18 godina*
- *18-30 godina*
- *31-50 godina*
- *51-65 godina*
- *Više od 65 godina*

3. Vaš spol:

- *Muški*
- *Ženski*
- *Preferiram ne odgovoriti*

Opći stavovi o EU projektima

4. Kako biste ocijenili svoju informiranost o EU projektima provedenim u Općini Veliko Trojstvo?

- 5 - Vrlo dobro informiran(a)
- 4 - Dovoljno informiran(a)
- 3 - Djelomično informiran(a)
- 2 - Nedovoljno informiran(a)
- 1 - Nisam uopće informiran(a)

5. Smatrate li da su EU projekti ruralnog razvoja donijeli pozitivne promjene u Vašoj zajednici?

- *Da*
- *Ne*
- *Nisam siguran/na*

Projekt: Rekonstrukcija i dogradnja osnovne škole

6. Koliko ste zadovoljni rekonstrukcijom i dogradnjom osnovne škole?

- 1 - Vrlo nezadovoljan(a)
- 2 - Nezadovoljan(a)
- 3 - Neutralan(a)
- 4 - Zadovoljan(a)
- 5 - Vrlo zadovoljan(a)

7. Kako ocjenjujete kvalitetu dodatnih učionica u rekonstruiranoj osnovnoj školi?

- 1 - Vrlo loše
- 2 - Loše
- 3 - Dobro
- 4 - Vrlo dobro
- 5 - Izvrsno

8. Smatrate li da je novi dječji vrtić i jaslice poboljšao kvalitetu života obitelji s malom djecom?

- *Da*
- *Ne*
- *Nisam siguran/na*

9. Koliko ste zadovoljni novom kuhinjom i pratećim sadržajima u osnovnoj školi?

- 1 - *Vrlo nezadovoljan(a)*
- 2 - *Nezadovoljan(a)*
- 3 - *Neutralan(a)*
- 4 - *Zadovoljan(a)*
- 5 - *Vrlo zadovoljan(a)*

10. Imate li prijedloge ili komentare vezane uz rekonstrukciju i dogradnju osnovne škole?

Projekt: Rekonstrukcija i opremanje Kulturnog centra

11. Kako ocjenjujete kvalitetu rekonstrukcije Kulturnog centra?

- 1 - *Vrlo loše*
- 2 - *Loše*
- 3 - *Dobro*
- 4 - *Vrlo dobro*
- 5 - *Izvršno*

12. Koliko ste zadovoljni opremljenošću Kulturnog centra?

- 1 - *Vrlo nezadovoljan(a)*
- 2 - *Nezadovoljan(a)*
- 3 - *Neutralan(a)*
- 4 - *Zadovoljan(a)*
- 5 - *Vrlo zadovoljan(a)*

13. Koje sadržaje očekujete u Kulturnom centru?

Ostali EU projekti

14. Koliko ste zadovoljni rekonstrukcijom nerazvrstane ceste Malo Trojstvo - Kegljavec?

- 1 - Vrlo nezadovoljan(a)
- 2 - Nezadovoljan(a)
- 3 - Neutralan(a)
- 4 - Zadovoljan(a)
- 5 - Vrlo zadovoljan(a)

15. Kako ocjenjujete kvalitetu komunalne infrastrukture i opremanja groblja Veliko Trojstvo?

- 1 - Vrlo loše
- 2 - Loše
- 3 - Dobro
- 4 - Vrlo dobro
- 5 - Izvrsno

16. Koliko ste zadovoljni izgradnjom mrtvačnice u Višnjevcu?

- 1 - Vrlo nezadovoljan(a)
- 2 - Nezadovoljan(a)
- 3 - Neutralan(a)
- 4 - Zadovoljan(a)
- 5 - Vrlo zadovoljan(a)

17. Smatrate li da je Strateški razvojni program Općine Veliko Trojstvo kvalitetno izrađen?

- Da
- Ne
- Nisam siguran/na

18. Po svojoj subjektivnoj procjeni poredajte projekte po uspješnosti provedbe, počevši od 1. kao najuspješnijim.

- *Rekonstrukcija i dogradnja osnovne škole s dodatnim učionicama, dječjim vrtićem i jaslicama, kuhinjom i ostalim pratećim sadržajima,*
- *Rekonstrukcija nerazvrstane ceste Malo Trojstvo - Kegljevac cca 2.035 m,*
- *Izgradnja komunalne infrastrukture i opremanje groblja Veliko Trojstvo,*
- *Savjetovanje i izrada Strateškog razvojnog programa Općine Veliko Trojstvo iz Programa ruralnog razvoja RH 2014.-2020.,*
- *Građenje građevine javne i društvene namjene, 2.b skupine - mrtvačnica u Višnjevcu,*
- *Rekonstrukcija i opremanje građevine javne i društvene namjene - Kulturni centar.*

19. Koji projekt smatrate najkorisnijim za lokalno stanovništvo i zašto?

20. Imate li prijedloge za buduće EU projekte ruralnog razvoja ili poboljšanja postojećih?

Hvala Vam na sudjelovanju u anketi!

IZJAVA STUDENTA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

Ja, Marko Kutanjac, OIB 09132312581, rođen/a 18. prosinca 1987. godine u Bjelovaru pod punom odgovornošću svojim potpisom potvrđujem da sam samostalno izradio/la završni rad pod naslovom: EU PROJEKTI RURALNOG RAZVOJA U OPĆINI VELIKO TROJSTVO

- da je rad napisan u skladu s Uputama za pisanje završnog rada Veleučilišta u Križevcima
- da je rad napisan u duhu hrvatskog jezika i gramatički ispravan
- da je ovo moj autorski rad (niti jedan dio nije nastao kopiranjem ili plagiranjem tuđeg sadržaja)
- da su svi korišteni literaturni izvori odgovarajuće citirani i navedeni u popisu literature
- da je sažetak na engleskom jeziku gramatički ispravan (diplomski studiji)
- da je elektronička verzija ovog rada identična tiskanoj koju su odobrili mentor i članovi Povjerenstva

U slučaju da se u bilo kojem trenutku dokaže suprotno, spreman/na sam snositi posljedice uključivo i poništenje javne isprave stečene na temelju ovoga rada.

U Križevcima,

Potpis studenta/studentice
